



ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКИ ОБЛІКУ ТОРГІВЕЛЬНИХ ПОСЛУГ

Неділько (Щербік) В. В.
ст. гр. ОСПЗмл-21

Однією з найпоширеніших форм підприємництва в Україні є Торговельна діяльність. Відповідно до п. 1 ст. 263 Господарського кодексу, господарсько-торговельною є діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання у сфері товарного обігу, спрямована на реалізацію продукції виробничо-технічного призначення і виробів народного споживання, а також допоміжна діяльність, яка забезпечує їх реалізацію шляхом надання відповідних послуг. У п. 3 ст. 263 цього Кодексу наведено форми господарсько-торговельної діяльності, які можуть здійснювати суб'єкти господарювання: матеріально-технічне постачання і збут; енергопостачання; заготівля; оптова торгівля; роздрібна торгівля і громадське харчування; продаж і передача в оренду засобів виробництва; комерційне посередництво у здійсненні торговельної діяльності, інша допоміжна діяльність із забезпечення реалізації товарів (послуг) у сфері обігу.

В Україні торговельна діяльність регулюється Законами України «Про підприємництво», «Про захист прав споживачів», «Про підприємства в Україні», «Про зовнішньоекономічну діяльність», «Про споживчу кооперацію», «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності». Бухгалтерський облік і звітність в торгівлі здійснюються з дотриманням єдиних методологічних принципів, визначених Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», прийнятих Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, Національного Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, законодавчих і нормативних актів з урахуванням специфіки діяльності торговельних підприємств.

Однією з особливостей організації обліку в торгівлі є те, що облік роздрібного товарообігу ведеться, як правило, у грошовому вимірнику за продажними (роздрібними) цінами, за винятком товарів, які вимагають особливого контролю.

В торговельних підприємствах облік товарів і тари ведеться на рахунку 28 «Товари». Рахунок призначений для обліку руху товарно-



матеріальних цінностей, придбаних для продажу без переробки, й одержання нового продукту за первісною вартістю або за цінами реалізації. За дебетом рахунка відображається збільшення вартості придбаних товарів, за кредитом – зменшення вартості реалізованих товарів. Цей рахунок використовують в основному збутові, торговельні або заготівельні підприємства й організації, а також підприємства громадського харчування. У роздрібній торгівлі товари обліковуються за продажними цінами, а в оптово-збутових організаціях – за купівельними або продажними цінами. Отже, розпорядчим документом керівника має бути встановлено, за якими цінами буде вестись облік товарів у звітному році.

У разі обліку товарів за продажними цінами різниця між їх вартістю за купівельними і продажними цінами відображається на пасивному субрахунку 285 «Торгова націнка». Торгова націнка фактично являє собою прибуток, який підприємство планує отримати від реалізації товару. По кредиту рахунку 285 відображається нарахування націнки на товари (в кореспонденції з рахунком 282), а по дебету її списання наприкінці місяця. Після реалізації товару торгова націнка по даному реалізованому товару списується зворотною проводкою Дт 285 Кт 282. Використання поданого методу обліку товарів відбувається у зв'язку з тим, що він дозволяє простіше визначити фінансові результати діяльності підприємства наприкінці місяця.

У випадку обліку товарів за купівельними цінами, цим субрахунком не користуються.

Характерною особливістю обліку в торгівлі є те, що всі витрати тут сконцентровані на двох рахунках – це 92 рахунок «Адміністративні витрати», і 93 «Витрати на збут». У торгівлі рахунок, як 91 «Загальновиробничі витрати» не використовується.

У торговельній діяльності взаємовідносини постачальника і покупця оформляються відповідними договорами (контрактами, угодами), якими передбачаються назва товарів, ціна, умови та строки постачання, порядок розрахунків, вимоги щодо якості товару, а також відповідальність сторін за порушення умов договору. Товари, що надходять на гуртові склади і бази, приймаються на підставі рахунків-фактур або товарно-транспортних накладних (у разі доставки товарів автотранспортом). У разі виявлення нестачі товарів складають відповідний комерційний або приймальний акт. Ці акти є юридичною підставою для висування претензій винуватцю нестачі.



Найчастіше проблемні ситуації у торговельних підприємствах виникають якщо ці підприємства займаються одночасно кількома видами торгівлі, а також надають послуги населенню у галузі громадського харчування.

Отже, за наявності кількох видів торгівлі підприємству доцільно розподілити бухгалтерський облік товарів та фінансові результати підприємства за кожним видом діяльності, а також у розрізі кожної окремої господарської одиниці.

Так, для вирішення проблем в організації обліку оптових та роздрібних підприємств доцільно використовувати відповідні методичні рекомендації, що дадуть можливість бухгалтерії підприємства максимально автоматизувати процес обліку товарів як на складах оптових підрозділів, так і в мережі роздрібної торгівлі.

Для того щоб мінімізувати трудові витрати в обліку торгівлі, необхідно використовувати програмні продукти, що дадуть змогу зменшити штат працівників бухгалтерії і, відповідно, витрати на заробітну плату, а також максимально автоматизувати бухгалтерський облік.

Література:

1. Лучко, М.Р.; Бенько, І.Д. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами: навч. посіб., 2016. – Тернопіль: Економічна думка. – 360 с.
2. Лучко, М.Р.; Адамик, О.В. Інформаційні системи і технології в обліку й аудиті: Навчальний посібник, 2016. – Тернопіль: ТНЕУ. – 250 с.
3. Лучко, М.Р.; Жукевич, С.М.; Фаріон, А.І. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник. – Тернопіль: Економічна думка, 2016. – 300 с.